

ACC. NR. **2250**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: **SKÅNE** Upptecknat av: **K. Frankman**
Härad: **FRÖSTA** Adress: _____
Socken: **GUDMUNDTORP** Berättat av: **Hedvig Olofsdotter**
Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör **REGISTER Sid. 1.**

Skriv endast på denna sida!

70 Sid.

Landskap: Skåne 2250 Socken: Gudmundtorp

Fullständigt namn: Hedvig Olofsdotter

Född den 1849 på Skarhults gård
(gård eller by)

i Skarhult, Frosta härad, Skåne
(socken och landskap)

Yrke: Hushållerska Bisyssla:

Bosatt å följande platser:

(socken, landskap, tid)
I Skarhult omkring 20 år, lika länge i Ö. Strö, sedan
i Gudmundtorp /
några år på Hurva fälad, och sedan och allt fortfarande //

Bor nu i Gudmundtorp
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: Olof Olsson född 27/2 1813

Moderns namn: Bengta Jönsdotter född 6/10 1811

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? 1725 b) modernet? 1709

Närmare upplysningar om släkten:

(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)
Fadern var möllare men övergick till lantbruk. Moderns
förfäder ha varit lantbrukare så långt tillbaka känt är

Sagesmannens barndom: Hedvig har haft 2 sysstrar och 2 bröder

(el. upptecknarens)

(syssetsättning, syskon)

skolgång i Skarhults skola

Läsning: Som mindre andaktsböcker – senare uteslutande tidningar.
(böcker, tidningar m. m.)

Resor: Endast inom häradet.

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: Angående namnet "Hedvig" fick upptecknaren
reda på att detta namn icke fick utdö inom släkten, och att det i
varje generation skulle bäras av en flicka, ty förr i världen, sade
mig Hedvig, levde en kvinna bland hennes förfäder med det namnet
och hon var mycket duktig. Undersökningar av gamla kyrkoböcker på
arkivet i Lund ha visat, att namnet funnits i släkten sedan Karl XI-s
skånska krig, då en piga nedkom med ett barn, som kungen i kyrkobo-
ken utgav som sitt och som fick namnet Hedvig.

Död den Ant. av
(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av: Kurt Frankman
Gråbrödersgatan 6 Malmö (namn och fullständig adress)

år 1929

Foto 2250 urtaget 16/2 81.

2250.

Sagesman:
Hedvig Olofsdotter.

I
Skåne
Frosta h:d
Gudmundtorp
Lillarp

LUNDS UNIVERSITETS
FOTOTEK

K. Frankman 1929

2250

Register.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A:b ~~4~~ Försvuren åt djävulen.

A:i ~~5~~ Husrået på Eketorp.

A:f ~~8~~ Bäckhästen.

A:o ~~10~~ Lyktgubbar.

A:p ~~11~~ Gastbloss.

A:r ~~12~~ Gengångare.

" ~~13~~ Vilse.

B:d ~~14~~ Dödsvarsel.

B:f ~~15~~ Drömtydning.

C:b ~~16~~ Spådomen om Gudmundtorps prostar.

" ~~17~~ Försvuren åt djävulen.

C:h ~~18~~ Maran.

E:c ~~19~~ Vissling.

E:d ~~20~~ Svärtekonstboken, hästar.

" ~~21~~ Bordsbön, legsnatten.

E:d ~~22~~ Bläs i pannan på hästar.

" ~~23~~ Skärtorsdagsnatten.

G:j ~~19~~ Rödhåriga.

H:c ~~24~~ Prästen som drev bort sin fru.

H:j ~~25~~ Svalan.

H:k ~~26~~ Han som tog huvudskallarna ur benhuset.

I:b ~~27~~ "Jag har en flicka nätt och ung..."

- I:b 28 "Förr så fick jag gau..."
" 29 "Peter han traska..."
" 30 "Hem kommer far och fuller var han..."
" 31 "Jo i en olycklig stund..."
" 32 "Gud nåde mig arma flicka..."
" 33 "Jag har en käring fått..."
I:c 34 "Den unga Hedvig skön..."
" 36 "Valsens toner klagande ljuder..."
" 37 "En afton vid solens sista ljusning..."
" 38 "Vid vägen satt en gammal man..."
I:e 40 "Rida, rida ranka..."
" 41 "Vyss, vyss liden tjing..."
I:f 42 "Här ska va gille te Månsa i torpet..."
I:g 43 Härmning av näktergalens sång.
I:h 44 "Vad är det dingelidång..."
J:a 45 Skrämd havande kvinna.
" 46 Ofödda barn.
" 47 Födelsemärken.
" 48 "Hedning" innan dopet.
" 51 Barndop
" 52 Havande kvinna som stjal.
" 53 " kvinnor vid begravning.
" 54 Främmande in till en barnsängskvinna.
" 55 Stål i vaggan.
J:f 56 Bölder.
" 57 Värk.
" 58 Näsblod.
" 59 Gulsot.
" 60 Skorv.
" 61 Tandvärk.
" 62 Utslag på munnen.
" 63 Gulsot.
J:g 64 Den döde biägare.
" 65 Pengar i kistan.

2250

3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

K:b ~~11~~ Olika dagar att gå i tjänst.

M:e ~~67~~ Hälsa på blommande lin.

P:b ~~68~~ Ängasnärpan.

" ~~70~~ Göken.

" ~~69~~ Storken.

U:b ~~71~~ 13 bröd vid bak.

2250

8

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVBäckahästen.Bäckahästen.

Jag brukade, då jag var barn ligga i samma säng, som min åtta år yngre syster Johanna. En natt märkte vi en katt, som hoppade upp och la sig emellan oss. Johanna, som var den modigaste grep katten och ville dra den ned på golvet. Men ju mer hon drog ju längre blev katten. Slutligen lyckades det och katten föll i golvet med en duns. I rummet stod en korg full med skorper. Vi hörde hur katten hämtade skorpa efter skorpa, som han släpade bort över golvet till en annan krok. Men om morgonen var ingen skorpa rörd och dörrarna till rummet voro stängda och ingen katt fanns där.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9

Bäckahästen.

Bäckahästen som "fölmärr" vid Rolsberga.

Bäckahästen.

Ägaren till Rolsberga hette Jöns Richardsson och han och hans fru såg en dag en yacker vit häst med sitt föl gå och beta nära gården. "Jöns" du får gå ut och släppa in fölmärren." Men Jöns ville ej höra på det örat.

Plötsligt hörde de hästen gapskratta och sprang med sitt föl i ån.

2250

10

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lyktgubbar.

Lyktgubbar.

Lyktgubbar voro förr vanliga i trakten och jag har själv sett otaliga. Det var lantmätare, som mätt falskt. Man såg hur de sprang i vild fart. Där de stannade sa' folk: "Där har de mätt falskt."

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

//.

Gastbloss.Gastbloss.

När mine bröder en gång skulle hämta hem hästarna från skogen tyckte de sig plötsligt vara mitt inne i ett eldhav. De blevo förskräckta men sade ingenting och då försvann gastblossen lika fort som de kommit.

2250

12.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVOm gengångare.Om gengångare.

De som äro födda en söndag ha särskild förmåga att se övernaturliga väsen. På ett ställe i Gudmundtorps socken, tjänade en flicka, som var söndagsbarn. Hennes husmoders mor var död sedan flera år. Men en dag då hon promenerade i trädgården med husmodern såg hon den dödas vålnad:

"Därborta under äppelträdet står gammelmor och hon står där mest var dag."

"Var?"

"Kan ej mor se henne?"

"Nej."

"Se då över min axel!"

Hon gjorde så och såg till sin förtvivlan sin mor stå under trädet. Synen varade ej länge. Hon hade ingen ro i sin grav.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

13.

Vilse.Vilse.

Min far var möllesven vid Rolsberga. En gång "gick han genom enet", då han skulle gå hem. Då såg han en stor karl, som gick och skar ene iklädd päls, men denna var vänd bakfram. Far gick vilse och tre gånger kom han till ett visst hus, "vattahuset", som låg i skogen förr i världen. Då måste han vända rocken och så fann han vägen.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

14

Varsel.

Varsel.

När min far dog, såg min mor dagen innan förjämt halmstrå
och tändstickor i kors, vilket betyder död i familjen, så att
hon var beredd på hans fränfälle.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

15.

Drömtydning.

Drömmar om döda betyda "bäst vä'r".

- " " ägg i rede betyda förargelse.
 - " " eldsvåda betyder bröllop.
 - " " mycken frukt betyder sjukdom.
 - " " lus betyder mycket pengar.
 - " " lakan betyder död.
 - " " pengar betyder förargelse.
-

Drömtydning.

Spådomen om Gud-
mundtorps prostar.Spådomen om Gud-
mundtorps prostar

På den tiden avrättningsplatsen var i Hörby fördes en livdömd dit att avlivas. Då han kom förbi Gudmundtorps kyrka blev han plötsligt klarseende och spådde, att Gudmundtorps prostar antingen skulle dö mycket hastigt eller bli sinnessvaga. Så blev det också.

Prosten Palmgren dog hastigt, med prosten Schröder gick det på samma sätt. Han hade hållit husförhör med Orups lärningar /lantbrukselver/ och till en hade han sagt att han skulle göra si och så till nästa gång han kom.

"Om vi lever," sa lärningen.

"Ja, om vi lever," sa prosten tre gånger och om natten dog han.

Prosten Edestrand blev rubbad.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17.

En natt gav min syster Johanna underligt hesa stönande ljud ifrån sig. Jag vågade ej röra mig. Då vaknade far, som låg i samma rum och skrek med tordönsstämma "Johanna", som då vaknade och var räddad. Maran hade satt sig på munnen och höll på att kväva henne och hade man ej ropat hennes namn kunde hon kvävt.

Jag låg en natt hos min mor. Plötsligt skrapade det på dörren mellan farstun och sovrummet. "Jaså kommer du nu igen", sa min mor. Jag kröp i förskräckelsen under täcket men mor skyndade sig att ta "fars" byxor och lade över knäna på henne, "ty maran har aldrig makt över karar och karkläder". Min mor kände hur maran arbetade och arbetade för att komma över hindret - men förgäves.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19

Om man visslade om kvällen kom fan och spottade
en i nacken.

Vissla.

/Sade man för att skrämme barn./

Rödhåriga, sade man, vore "gjorda på havrehalm."

Rödhåriga.

Historia om
Svartkonstboken.Historia om
Svartkonstboken

När jag var barn talte folk om, att löjtnant Tenger som bodde vid Böstofta hade svartkonstboken. En gång när han var bortrest hade pigan fått fatt på den och läste. Allting föll ner från väggarna och där blev ett fasligt väsen. Men Tenger förman det där han var oh kom fort hem och ställde allt till rätta. Ja, det var en farlig bok. Den kunde de göra mycket ont med men gott också, för folk sa, att de som hade den kunde upptäcka tjuvar med tillhjälp av den.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

21.

Bordsbön som min mor lärde mig.

Allas Ögon lita till dig, herre Allsmäktige! Du giver
dem mat i sinom tid, du upplåter din milda hand och allt det
som levande är mättar du till behaglighet. Ära vare Fadern,
Sonen och den Heliga Ande.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

22

Bläs i pannan
på hästar.

Bläs i pannan
på hästar.

Om man i det ögonblick stoet betäcktes hängde något
vitt mitt emot henne fick följt en vit bläs i pannan.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

23

Skärtorsdagsnatten.Skärtorsdagsnatten

Skärtorsdagsnatten tog man in rakor och kvastar för att ej häxorna skulle ta dem. När häxorna genom skorstenen skulle flyga upp till Blåkulla skulle de säga: "Rätt opp och ud och ingenstans imod." En gång var det en som sade: "Rätt opp och nör, och ingenstans imod" och hon fick hoppa hela natten i skorstenen.

Skane
Trosta
Gudmundtorp

uppt 15. Rant Franchman
Pier as Henry Olofsdotter

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

24

Sägen.

Prästen som drev bort sin fru.

Sägen.

I gamla tider var det en präst i Gudmundtorp, som en gång promenerade med sin fru. Så märkte han, att hon ej kastade någon skugga. Då trodde han, att hon var djävulens utvalda och körde bort henne och utslungade följande förbannelse:

"Lika omöjligt som det är för en lilja att växa på mitt stenbord, lika omöjligt är det för dej att uppnå Guds rike."

As 731

Hon gick och gick och många år svunno hän. När hon kände slutet nalkas gick hon åter till prästgården för att låna hus. Som prästen förbjudet husfolket, att låna främlingar. De kände ej igen henne, men gjorde det ändå. Om natten dog hon. Husfolket blevo förfärad och kallade på prästen. Denne kom och på *en ring* kände han igen henne. Han blev förskräckt, men ännu förskräcktare blev han då han kom in i sitt rum och såg en lilja växa på stenbordet.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

25.

Sågen om svalan.Sågen om svalan.

Svalan tog en gång sax och nystan från jung-
fru Maria. Saxen tog hon till stjärt och nystanet
har hon under näbben. Hon kvittrar: "Gud vet, jag
såg det aldri." (*is. så sluter*)

Skänthistoria.Han som tog huvudskallen ur benhuset.

Förr i världen hände sig en gång att några bondpojkar i Gudmundtorp en natt satt och söp. Då förklarade en att det ej fanns något han ej vågade göra och erbjöd vad. Man slog vad med honom, att han ej skulle våga att klockan 12 om natten gå upp i Gudmundtorps kyrka i benhuset och ta en dödskalle och hämta den ned till de andra. Bondpojken gav sig i väg. Kommen till benhuset tog han en skalle. Då hörde han en döv röst säga: "Tag ej den, ty de e min." Då tog han en annan, men då sade en röst "Ta ej den, ty de e min far." Han tog då en tredje "Ta ej den ty de e min farfars. Han tog den emellertid och satte i väg mot huset där de andra väntade honom. Hela tiden hörde han någon som förföljde honom. Men han kom först till stugan, slängde in skallen och ropade: "Här ä skallen och efter, den som ska ha'n." ~~Den som kom efter honom var en av de andra bondpojkar som först sprungit före och talet i benhuset för att skrämman den andre.~~

Skänthistoria.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

27

Jag har en flicka nätt och ung...

Jag har en flicka nätt och ung
hon väger 7 och 90 pun
och när hon dansat golvét om,
så damrar husets grun
trall...

Nu har jag dansat solen om
och mångét glas jag haver tom
och när flickan till sängs vill gå
jag henne följa må.
trall...

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

28.

Fragment av visa.

För så fick ja gau
me spessekud och krave grau grau grau
me spessekud och krave
men nu så får ja gau
me en tippeder mave, aj, aj, aj.

Fragment av visa.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

29.

Dryckesvisa.Dryckesvisa.Peter han traska...

Peter han traska
med flaska
och glaset i han.
Johannes han smaska
och Niklas blev full
"Divelun, divelun, korikum"
alla små fåglar sjunga: "Korikum hej!"

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30.

Hem kommer far och fuller va' han...

Hem kommer far och fuller va' han,
och picken slo' han i bor'ed
och etter kommer mor
och banna och svor
varför han så gjord
"Slår du itu svejsaren din
va' har då ja' til fillerdusan min."

Jo, i en olycklig stund...

Jo, i en olycklig stund
då blev jag gift kantänka,
då gick jag in i ett förbund
med en förmögen änka,
de vill si hon hade pengar
men ja' hade inga.

Ovett fick ja' så de' hagla kring örn'a
och söp hon gjorde var natt
och argsint som en drake,
hon kola av en vacker natt
sörjd av en trogen make.

Så tänkte ja' så här:
"Här ska bli leven'
och leven med Lasse."

Men så kom släkten och hela arvet tog
så va' ja' fick det var
endast på tjing, tjing. /smörj./

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

32.

Skämtvisa.

Gud nåde mig arma flicka,
min mödom har jag mist,
i skogen där jag vandrade,
tjiho tjiho, ja, vandrade,
där hänger han på en kvist.
Den kvisten var ej längre
men luden vid sin rot
och skalled till sin topp.

Skämtvisa.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

33

Jag har en käring fått...

Jag har en käring fått,
som alri gör nå't gott.
Hon portar, knorkar, fnys,
hon frönar, drönar, nys.
En sådan en har jag
att bitas med var dag.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

34

Den unga Hedvig skön...

Den unga Hedvig skön
en aftonstund spatsera
uti en lund så grön
att sig därmed förnöja.
Att plocka blommor små
och binda kransar då
åt Ludvigs sköna arm
hon dem visst binda må.

Hon böjde handen ned
en blomma att avbryta
som fina blader bar
och ljuvligt mån-de lukta.
Då hon så nöjd och glad
den blomman brutit av
var döden strax tillhands
att ända hennes där.

En giftig huggorm sig odrägeligt
upphävde och med sin listighet
sig under blomman dölde,
att stinga Hedvigs hand
och göra vånden svår,
då hon sitt unga liv
för blomman mista får.

"Ack, Ludvig, Ludvig du väl
väl sorgsen måste bli va,
då du från Rosenlund
ett sorgebrev får höra
varuti skrivet står,
att nu din unga brud
i afton blivit död
i Rosenlundens grön."

Hans syster som där stod
bland flickorna på golvet
hon ropte: "Kom min bror,
kom hit för sista gången,
och skåda på den hand,
som ormen stungit har,
du så ofta kysst
och nu omvändad är."
Han kastade en blick
på Hedvigs vita kinder
och på den kransen grön,
som prydde hennes tinder.

Han klappa henne ömt
och kysste hennes mund.
"O, Gud hör du min bön
tag mig på denna stund."
De bärs nu båda bort
i jordens tysta gömma
att vila få med lugn.
Du yngling må ej glömma
den trogna flickans namn.
Skriv det i livets bok,
och läs det för var man
som vet sig älskad nog.

I trakten av Dybeck bodde en speleman, som sveks av sin
älskade. På hennes bröllop bad han få spela och spelade då följande vals, den enda han spelade:

Valsens toner klagande ljuder,
tröst åt mitt sårade hjärta bjuder.
Väl kan jag dö, men jag kan aldrig glömma
vännen, som glömde sin kärlek och mig.

Denna hand så ömt jag trodde!
men vad svek därunder bodde.
Ja, förrän jag dör, jag kan ej glömma
vännen, som glömde sin kärlek och mig.

Tyst, var tyst, du arma hjärta,
som så djupt förstörts av smärta.
Ja, nu vill jag dö och nu vill jag glömma
vännen, som glömde sin kärlek och mig.

Men av den sången blev det ingen glädje i bröllopsgården.
Bruden blev förtvivlad och blev sedan aldrig riktigt glad igen.
Men han som spelat gick bort och hängde sig.

Min brorkvinga Hanna Olsson va' me' på de bröllopet."

En aftonstund vid solens sista ljusning...

En aftonstund vid solens sista ljusning
en främling från sin höga Nord
han satt en kväll i sin förtjusning
och tänkte på sin fosterjord.

Han satt i en av Söderns salar
vid näktergalens ljuva sång
han tänkte på de finske dalar,
han blev ditförd så många gånger.

Där ser jag citrøner blomma
ej pomeranser växa vilt,
men jag ser flickan i sin fromma
förtjufsnyllida blomsterbild.

Ja, dessa berg, ja dessa dalar,
ja, dessa snöbetäckta fjäll,
en helig röst mig återkallar,
var finner jag mig mera säll?

Men älskarn kom och sorgen flydde
ifrån den trogna flickans bröst
Amos klagar och hon lydde
kärleken gav lugn och tröst.

Vid vägen satt en gammal man
han talte dessa ord försann:
"säg varför gråter du min vän
har du alls ingen tröst igen?"

- "Den vän jag ej förglömma kan,
som gav sitt hjärta åt en ann.
Var afton jag åt lunden går,
jag fäller tårar vart jag går."

- "Se därför du ej sörja får
med sorg din ungdom fort förgår
nog finns här flera vänner kvar,
som ett uppriktigt hjärta har."

- "Nog tror jag dig, du gamle man,
men vännen jag ej glömma kan,
som mig sitt hjärta givit har,
och evig tro mig svurit har."

"Tror du att Gud han lever ej
han tröstar den som narrad blir
och straffar den som överger
.....

Som fåglar längtar efter ljusan dag
så längtar jag på klockans slag,
som timmaglasets runnit ut,
så längtar jag på tidens slut.

Adjö med min far, adjö med min mor,
adjö med min syster, farväl min bror,
farväl med dig min otrogna vän
i himlen råkas vi väl än.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

40

Rida , rida, ranka...

Rida, rida, ranka...
hästen heter Blanka,
hästen heter Gadegrå,
han kasta tösen au,
bus ned i bäcken
och påsen efter säcken.

2250

41.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Väggvisa.

Väggvisa.

Vyss, vyss, liden tjing
i måren kommer King Fing
faren din
med sol och måne och mannens hjärteblo'.

Här ska' va' gille te Månsa i torpet...

Här ska' va' gille te Månsa i torpet,
helikus mens! sicket snack va' *ände*
Alla de munka' han uti ring,
Rasmus i Ronstorp, Lille Knud i Månstorp,
Negomavagga och knegomaplagga.

Och vem som har kommit denna visan på gång,
sicka fil, sicka stil, sicka käringar uti rum,
den vördige man Jäppa Jäsling,
Per Pipare, Brant Bagare, Stenkur,
Kur dansare, Kurvalsare och Fingerlur
Humpenisse och Rumpetisse,
och Håkan Träfot och Fingerlur.

2250

43.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Näktergalens sång.

När näktergalen sjunger låter det så här:

"Dräng, dräng, dräng
nu ska du följa pigan i säng.
Pinka na, pinka na.
Ljuvligt, ljuvligt!"

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

44

Gåtor.

Va' ä dä dingeli däng
ä så pass lång /tecknar med händerna 2 dm./
mä' ping får snuden.

/Korv./

Va' ä dä som står på gåled och lägger
rompan på taked /skorstenen./

Gåtor.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

45

Skrämd havande
kvinn.Skrämd havande
kvinn.

Min tös ville bara skrika ej dia "fast ingen hade så bra di som ja." Jag hade nämligen blivit skrämd innan barnet föddes och nu var enda botemedlet att skrämna ~~hona~~ ^{my} igen. Drängen Anders störtade plötsligt in och ropade med tordönsstämma: "Å de ditt barn, som skriger?" Jag blev rädd. Men sedan skrek barnet aldrig utan dia de ordentligt.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

46

Ofödda barn.Henrik Trulssons fru i Strö.Ofödda barn.

När Henrik Trulssons fru i Strö fick barnet Anna, sade hon, att hon aldrig ville ha flera barn. Mannen fick ej komma när henne men hon hade ingenting emot att han gick till andra fruntimmer. När hon så låg på sitt yttersta såg hon vid sänggaveln sex små änglahuvud betrakta sig. Hon kallade till sig sin dotter och sade till henne: "Ser du, Anna, de sex änglarna, som se på mej. De' e de barn jag skulle fött."

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

47

Min äldsta flicka Johanna fick ett hallon strax över högra ögat. Som havande hade jag plockat hallon och ett kommit att vidröra mitt högra öga. I sådana fall måste modern blåsa först till höger och vänster om märket och sedan rakt på det samt gapa över det 40 morgnar på fastande mage.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

48.

Dåvarande ägaren till Snogerödsgården /omkring 1871/ fick en gång ett barn, som såg ut som en gädda. Det var därför att modern sett en levande fisk, ty galet gick det om icke alla fiskar som barnsängskvinnor sågo dessförinnan voro avlivade.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

49

Då min andra flicka var ett år gammal "snorflade" hon.
"Du har sparkat efter hunnen", sade min mor till mig, och tog
hundens nos och stötte den mot näsan på barnet, som genast
blev friskt.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

50.

"Hedning".

"Hedning."

Innan dopet kallades barnet "hedning". Om dopet skulle
vara hemma skulle man slå ut dopvattnet på gräs. Barnet skulle
då få "én så'n grann hårväjt."

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

51

Barndop.Barndop

Vid barndop skall den som håller barnet vara alldeles tyst, men inom sig antingen säga om varje prästens ord eller säga amen innan prästen, annars blir barnet "trögt att lära". Om den som skall döpas är en flicka skall man sticka in en synål i lindan, dock ej så att barnet kan sticka sig. Då blev flickan dyktig att sy.

Havande kvinna
som stjal.

Havande kvinna
som stjal.

Om en havande kvinna stjal är det risk att barnet blir en tjuv, isynnerhet om hon stjal ett nystan och sedan stoppar det i barmen. Då är barnet så gott som predestinerat till tjuv.

En dräng, vars moder under det hon gick havande med honom stulit, kom en gång förbi en skarprättare vars dragna svärd låg på marken. Då drängen gick förbi klingade det i svärdet. "Jaså de e på de vise!" sa skarprättaren "ja ska hjälpa dej!" Skarprättaren tog då en sena på drängens högra hand, tog sedan ett silvermynt och lade båda sakerna bredvid varandra. Senan hoppade då till den kom bort till myntet men stannade där. Sedan stal aldrig den drängen något.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

53

Begravnine.

Kistan bars på begravning på en bår som fyra karlar bar på axlarna.

Begravning.Havande kvinnor.

Havande kvinnor skulle akta sig att se under kistan då den så bars, ty då komne barnet aldrig att kunna gå.

När min mormor skulle begravas ställde man ut kistan på gården på två stolar. Då kom en kvinna med ett barn på tre år som ej kunde gå. Hon gick bort till kistan, tog barnet i sina armar och förde det runt om kistan, men ej över locket. Sedan kunde barnet gå.

Ej heller fick en havande kvinna gå över den plats där en person stått lik. Barnet skulle då ej komma att kunna gå.

Havande kvinnor.

2250

54

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Främmande in till
en barnsängskvinna.

Främmande in till
en barnsängskvinna

När en främmande kom in till en barnsängskvinna
skulle han först gå bort till ugnen och vidröra
den där innan han fick hälsa.

2250

55

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stål i vaggan.

Stål i vaggan.

Innan ett barn döptes skulle man lägga stål / i
synnerhet en sax / i vaggan till skydd mot onda makter.

Bölder.

En gång hade jag 32 bölder. Min far sade då: "De ä
nå'n som slänt dom på dej." och tog en brödbit och strök
den över bölderna, samt satte brödbiten upp i ett träd
så flög fåglarna bort med bölderna.

Bölder.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

57

Värk.

Midsommarafton lade man sig på gravarna. Kvinnor skulle ligga på mansgravar och män på kvinnogravar, och tysta skulle man ligga och gå hem utan att yttra något.

Värk.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

58.

Näsblod.

Den sjuke gör en kil av trä slår blod på kilen och
slår den in i en trappa, där den får sitta i fred.

Näsblod.

2250

59.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gulsot.

Gulsot.

Man skulle kasta vatten i en urholkad rot och hänga upp
den i skorstenen.

2256

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

60.

Skorv.Skorv.

Den som hade skorv skulle gå omkring till nio kvinnor vars första barn varit en pojke, få en bit fläsk av var och en, sedan skulle detta stekas och den sjuke smörjas därmed.

2256

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

61.

Tandvärk.

Man skulle koka hylleblomster i en handduk och lägga
dem utanpå kinden.

Tandvärk.

2250

62.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Utslag på munnen.

Utslag på munnen.

En som ej visste om eller sett den sjukas
utslag förr skulle då han mötte honom gå fram
till honom och spotta tre gånger på hans mun.

Pengar.Pengar.

Förr i världen brukade man gömma sina pengar på många ställen men här i orten har jag bara hört om dem, som gömde sina pengar i huvuddynorna. Så var här exempelvis en bonde, som sade innan han dog: "när ja ä dö ska I lägga hove kudden i min kista", vilket också skedde. När arvingarna ej funno några pengar trodde man hans hushållerska hade tagit dem. Denna blev förtvivlad och gick till prästen. Men tog upp kistan igen och där fann man pengarna i ett skinnfodral i huvudkudden.

66

Olika dagar att
gå i tjänst.

Olika dagar att
gå i tjänst.

Den som går i tjänst en söndag får det söckent hela veckan.
 " " " " " måndag " " muntert " "
 " " " " " tisdag tycker det är ti's nock,
 " " " " " onsdag " andra på dem.
 " " " " " torsdag får det tråkigt hela veckan.
 " " " " " fredag " fridagen fredligt.
 " " " " " lördag - - - ?

Den som är född en söndag har lätt att råka ut för övernaturligheter.

2250

67

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVLin.

Folk som kom förbi ett fält med blommande "hör" hälsade
alltid på det, ty hör det är det första människan behöver och
det sista hon får med sig och är en Guds gåva.

Lin.

Skane
Frals

LUNDS-UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2250

K. Frankman 68.

Mr. Henrik Alfsdotter

Folktron om
"ängasnärpan."

Folktron om
"ängasnärpan".

När jag och min moster, Kerstin Jönsson i Rols-
berga en gång promenerade på Trulstorpss ägor hörde vi
"ängasnärpor" hålla ett fasligt väsen, precis som om
de ilsket fräste åt varandra: *Knack!* Då jag frågade
vad det var svarade min moster: "De e pigor, som alri
blitt gifta."

Skräme
Frosta
Gudmandtorps

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2250

Myd as H. Frankman
1842 as Helvig Olofsdotter

69.

Storken.

Storken.

Storken tar ormar men om han tar tre stycken gå de två
första rakt genom honom men den tredje stannar.

Skåne
Frösta
Sundmunda

2250
H. Frankman
Var as Redoblogsiotta

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

70.

Om man på fastande mage hör göken kan man bli däre.

Skän förken
gi påskant
enogt.

Om man vid bak fick 13 bröd blev det träta i huset,
så länge bröden varade.

13 bröd ml
vnr.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkmedicin.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Födelsemärken.

Visa.

"Vid vägen satt en gammal man..."

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Den unga Hedvig skön..."

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Historier om maran.

2250

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Försvuren åt djävulen.

Systematiskt register.